

Preek over Johannes 15:26 – 16:4

Gehouden op de 7e zondag van Pasen, 24 mei 2020, vanuit de Maranathakerk Den Haag

Gemeente van Christus,

Mijn preek bestaat deze zondag uit drie staties, drie scènes, als je zo wilt, rond ons verlangen naar een goede afloop – van een verhaal, van deze crisis, van ons leven – en rond de kracht van liefde en verzoening, juist in tijden wanneer ons leven het af laat weten.

Laten wij eerst een kijkje in de bioscoop nemen:

Duistere muziek, langgerekte tonen, de spanning is om te snijden zo scherp. Door donkere gangen loopt onze held, terwijl ergens, nog ver weg, diep verscholen in dit kasteel, een klok tikt en een rood lampje knippert. Onophoudelijk. Tik, tak ... tik tak... lampje aan ... lampje uit. Nog maar enkele minuten, dan wordt de raket gelanceerd, dan is er geen houden meer aan. Geruisloos sluipt onze held verder, elke spier is gespannen, al zijn zinnen mes-scherp geconcentreerd. Hij weet, de laatste mogelijkheid om redding te brengen, rust op zijn schouders. Zal het hem lukken, zal hij er op tijd zijn? De ongeduld rijst de pan uit. Daar is het einde van het gangenstelsel, hij komt bij een deur, probeert zijn adem te kalmeren. Hij spiekt om de hoek – daar, in de verte, een bewaker! Nu wordt hij ontdekt! Is alles nu voorbij? Onze held vertrekt geen spier, houdt zijn adem in. Opluchting, de bewaker loopt verder. De klok tikt door, het rode lampje blijft knipperen, de tijd vliegt. Zonder een geluid klimt hij over een muur, perst zichzelf door een spleet, vliegt haast als een schaduw door donkere zalen. Ineens, daar is hij, de tikkende klok. Als deze raket de lucht ingaat, sterven duizenden, dan begint er oorlog. Dat weet onze held, dat weten wij. Zal het hem lukken om die klok op tijd stop te zetten?

Het is duidelijk: In de verhaallijn van deze film is dit de hoogtepunt van de spanning, het moment waar álles op het spel staat. Als deze scène slecht afloopt, eindigt ook heel de film zonder Happy End. Voor de meesten is dat het moment van de film dat ze later het beste na kunnen vertellen, dat ze het meest intensief beleven. De dramatiek, de spanning ervaren wij aan lijf en ziel, onze concentratie, ademhaling, hartslag zijn meetbaar van de handeling op het doek afhankelijk. Alsof werkelijk een nucleaire oorlog de wereld boven het hoofd hangt en echt uitsluitend door onze held kan worden geweerd.

Het fundament van deze dramatiek, van deze spanning is de hoop. Onze hoop op en ons verlangen naar een goede afloop, erop dat uiteindelijk toch het goede overwint. Alleen een Happy End kan de spanning oplossen, alleen een goede afloop kan verlichting brengen. Precies zoals wij het ook uit het echte leven kennen.

Daarom werken films zo effectief en kunnen filmmakers zo goed op onze gevoelens inspelen. De spanning die wij bibberend in de bioscoopstoel beleven, is uit ons leven gegrepen. Want ook daar hopen wij erop, dat uiteindelijk het goede overwint. Ook voor ons leven verlangen wij naar een Happy End.

Alleen zit er een belangrijk verschil tussen de wereld van de films en de wereld van ons werkelijk leven. In de allermeeste bloedstollende kaskrakers uit Hollywood wordt ook nog de meest dodelijke, tikkende tijdbom met één enkele seconde te sparen door de held onschadelijk gemaakt. In ons echte leven spreekt het helaas op lange na niet zo vanzelf, dat elke situatie goed afloopt.

En daarmee zijn wij bij de tweede statie van deze preek beland: ons echte leven.

Ze wordt wakker, langzaam voelt zij de droombeelden en de heerlijke, lichte versuftheid van de slaap van zich afglijden. ‘Een nieuwe dag...’, denkt zij en met die ene kleine gedachte, slaat de zware werkelijkheid al weer toe. Ook op deze nieuwe dag zal zij niet naar hem toe mogen. Ook vandaag zal hij alleen zijn, in het verpleeghuis maar twee straten verderop, en zich afvragen, waarom zijn vrouw hem niet meer opzoekt. Ze hoort de vertwijfeling in zijn stem, ze ziet het onbegrip in zijn ogen, want ‘besmettingsgevaar’ en ‘veiligheid boven alles’, dat zijn al lang te moeilijke woorden voor hem. “Tot de dood ons scheidt”, dat hadden ze elkaar beloofd, daar hielden zij zich aan vast, daarom had zij er nog zo om gevochten, dat hij dichtbij blijft, ook toen het thuis echt niet meer ging. Elke dag wilde ze bij hem zijn, voor hem zorgen, waar zij dat nog kon doen.

Ja, ze weet het, er wordt daar ook zonder haar voor hem gezorgd. Door schatten van mensen nog, ook. Ze mag er kleine attenties voor hem langsbrengen, er staat een bak bij de deur waar ze het in kan leggen. Voor vandaag heeft zij al een roos en een bakje aardbeien klaargelegd, zijn lievelingsbloem en –eten. Om hem aan betere tijden

te herinneren, toen ze elke zonnige meiochtend voor hun ontbijt op het balkon een roosje in een vaas zette en aardbeien voor hen allebei klaarmaakte. Zijn verplegers vertellen haar dat hij er nog steeds altijd van smult.

Maar dan, in de middag, als ze elkaar weer even kunnen spreken via haar tablet, weer het torenhoge onbegrip in zijn ogen, weer het verwijt tussen zijn woorden: “Wanneer kom je eindelijk weer eens langs...?” Maar wat haar het meeste pijn doet, het idee, het gevoel dat zij langzaam uit elkaar groeien, dat hij onophoudelijk van haar weg drijft. Terwijl zij vecht, voor hem, voor hun huwelijk, voor de laatste tijd samen die hen nog rest. Altijd weer die martelende vragen: Hoe groot is de kans dat wij elkaar weer zullen zien, weer kunnen aanraken? Hoe lang moeten zij nog wachten? Hoeveel tijd heeft hij überhaupt nog? De klok tikt door, zo graag wil zij vasthouden wat was. Zo graag wil zij voorkomen dat alles door haar vingers glipt. Met al haar kracht vertrouwt ze op een happy end.

Zal haar vertrouwen dragen, zal het haar lukken? Als het uiteindelijk toch maar goed moge aflopen!

Maar de toekomst is open, niemand weet hoe het afloopt. En dat is wrang, vooral in deze tijden, op zulke momenten van ongewisheid en angst, als het om lotgevallen gaat, om relaties, huwelijken en onze dierbaren. Als het toch maar goed moge aflopen! Maar daarop bestaat in het echte leven geen garantie!

De derde scène van deze preek: tussen Hemelvaart en Pinksteren.

Wat, alweer? Nóg een afscheid? Daar waren ze nu werkelijk niet op voorbereid! Jezus was hun trouwe vriend, wat hadden ze allemaal wel niet samen met hem beleefd! Hij was er altijd, voor hen en voor iedereen, eigenlijk. Vooral toen zij het minste erop hadden gerekend.

Ooit was er toch een storm gaan waaien, en ze waren net op het water, in een klein bootje nog, ook. Ze dachten al dat dit hun einde zou worden. Ze vochten tegen de wind, tegen de golven, al hun spieren waren gespannen en wat hadden ze een angst, toen, alleen hun hoop, hun vertrouwen, hun geloof droeg hen nog. Zou het hen lukken om het reddende oever te halen?

Maar dan, ineens, midden in de storm duikt Jezus op, hij bedwingt de gewelddadige machten van het weer, hij doet de storm bedaren. Zo bereiken ze het veilige oever. Toen hadden de volgelingen aan hun eigen lijf gemerkt: Jezus, God, bewaart ons leven, met zijn liefde en zorg behoed hij ons voor ondergang en dood, opdat wij het reddende oever veilig halen.

Hoe anders was dat nu, hij had ze in de steek gelaten, ‘opgevaren in de hemel’, gewoon weg. Zijn vrienden konden hem niet terughouden en bleven eenzaam terug. Ze voelden zich verlaten. Daar staan we dan, hem achterna starend. Wat zou uit ons nu worden? Ze waren teleurgesteld. Is dat nou het einde van het verhaal?

“Nee”, zei toen een van hen, “nee, het verhaal gaat verder, onze toekomst samen mét Jezus is net zo open als de hemel daarboven. Want weten jullie dan niet meer dat hijzelf ons hierop een antwoord heeft gegeven? ‘Als ik van jullie wegga, dan laat ik jullie niet alleen terug. Er zal een trooster, een pleitbezorger komen, een goddelijke geest van de waarheid die over mij zal blijven getuigen.’”

Een troostende geest zal komen, dus Jezus verdwijnt niet spoorloos uit ons leven, hij blijft er deel aan nemen, laat ons niet alleen, blijft met ons meegaan. Hemelvaart is niet het einde van het verhaal, de be-geest-ering, het enthousiasme van Pinksteren volgt en maakt een compleet nieuwe, onverwachte goddelijke nabijheid mogelijk.

Voor mezelf betekent dit vooral, dat alles wat Jezus ons heeft voorgeleefd tot de dag van vandaag waar en werkelijk blijft. Ook vandaag laat Jezus ons niet alleen in onze levensstormen. Door de beloofde pleitbezorger blijft hij solidair en empathisch met ons meeleven, juist als ons leven het af laat weten. En dat is veel concreter dan een of andere wonderbaarlijke kracht. Die troostende geest werkt altijd, als liefde en verzoening worden geleefd, als mensen echt voor elkaar open gaan en elkaar helpen – zoals elke dag op duizenderlei manieren overal om ons heen gebeurt, ook, ja juist te midden van deze crisis.

Wie weet, maakt ook u zo’n ervaring mee en kan een storm om u heen of in u tot rust komen. Wie weet komt iemand een roos brengen of een bakje aardbeien. De kracht van liefde en verzoening kunnen wij onverwacht ontmoeten, aan de ontbijttafel of in het verpleeghuis. Ineens pakt ons het enthousiasme en beleven wij een compleet nieuwe, goddelijke nabijheid.

Amen.